

ՏՊԱԿՈՐՈՒՅՈՒՆՆԵՐ

- Տիկին Սիլվա, վերջին անգամ Չեզ սեսա երուսաղեմում, Քրիստոսի ծննդյան 2000-ամյակի համաշխարհային տոնակատարություններում հայերին հասկացված արարված օրերին: Սփյուռքի բոլոր կենտրոններից ժամանել էին 700-800 հայեր: Դուրս այնքան էի որ քաղաքացիական նրանցով, որ Չեզ հնարավոր չէր մոտենալ: Սկզբում ենթադրեցի, թե Դուրս էլ լուսաբանական դասընթացի կազմում էի:

- Ոչ, ես հայրենի բարերար Վահագն Գրիգորյանի անունով եմ հյուրընկալված: Ինչպես ես արտաքին գործընկերներս հարցազրույցում արտահայտեցի:

տրանսմիտ, բոլոր հասարակություններում, ընդհանուր շայն դասընթացում ես Բեզգյան վարժարան, որտեղ այցելեցի օղակալից իջնուց անմիջապես հետո:

- Երեւի այստեղ արդեն անկարելի էր չհուզվել:

- Այո, Առհասարակ սփյուռքում, ոչ միայն ինձ, այլև բոլորի համար ամենահուզիչ բանը հայկական վարժարան այցելելն է: Բեզգյան վարժարանի ճակատին ֆանդակված էր 1830 թվադ: Ասել է վարժարանը 170 տարի գոյություն ունի: Սա բավական է, որ այցելում արժեքավորեք այդ հասարակության անցած ճանապարհը եւ այն ամենը, ինչ դաստիարակ է այդ ճանապարհին:

այդ խոսքի արդյունքում նաև արդյունքում մասին: Ես չեմ, ոչ մի կերպ չեմ կարողանում անհրաժեշտ բարձրության վրա դնել մեր հակաարդարությունը եւ խելոք, նրա արդարացի ու ծրագրված աշխատանքով իրենց տեղը նստեցնել Թուրքիային, Ադրբեջանին, թուրքական Արեւմուտքին:

- Ի՞նչն էր ամենից հիշատակելիս սամբուլյան Չեր երկօրյա կեցության մեջ:

- Սամբուլի, ավելի ճիշտ, Կոստանդնուպոլսի հետ կապված երկար տարիներ իմ երեւակայությունը սնող, հույզով ու դրամաշիզով լեցուն դասընթացումներից միայն մեկը եղավ համահունչ ու համա-

սինճն մարդկանց այնքան թուղ փչող «արդարական կեցող»:

- Տիկին Սիլվա, կարծե՞մ ժամանակն է վերադառնալ երուսաղեմ, այլապես «երկրորդ խնձորեն» սեղ չի մնում:

- Այո, որքան էլ համառոտեցի Սամբուլի մասին ասելիս, էլի զատ սասցվեց: Կաշխատեմ երուսաղեմի մասը կարճ կառել, մանավանդ, սիրելի Անու, ենթադրում եմ, որ դու «Ազգի» ընթերցողին հանգամանորեն դաստիարակեմ ես երուսաղեմյան յոթօրյա փառապատիվ սովորականությունների եւ նախագահ Քոչարյանին ու շայն հայրադեպից ցուցաբերած արժանավայել ընդունելության մասին:

սաղեմը, չգիտես ո՞ւմ մեղով, մնացել է մի կողմի վրա: Իմ տղայությունն այնքան էլ հակված չէ միաբանել հայրենի մարդկանց ու հայրենի հասարակությունների հետ ու չեն շատում իրենց ունեցածը աշխարհին, այդ թվում եւ շայնասանին ներկայացնել: Սինդեռ սեր կաող հայրենիքի, հայրենի տեսության հետ կոգնեմ, որ հարեան եկեղեցիները եւ տեղական իշխանությունները հրաժարվեն ոսնձգություններ անել երուսաղեմի դասընթացումը դարձնել հասարակած իրավասությունների դեմ:

- Իսկ ի՞նչ տղայություն ստացաք արդեւ երկրներից եկած

Երկնքից երկու խնձոր ընկավ

Չրուցում է Սիլվա Կասյուսիկյանը

մանյանը եւ կինոսեփուր Գարուբյանը հաշտարանը իրենց սիկնոսի հետ: Վաղուց էի ուզում երուսաղեմը տեսնել, բայց չէր հաջողվում: Եվ ահա այդ հրավերը բոլորովին անտառանելի, ինչպես երկնքից ընկած խնձորը հեխարհներում, իրականություն դարձրեց իմ վաղեմի ցանկությունը: Չմոռանամ ասել, որ խնձորը երկու հաս էր: դարձնում էր մանյանը որոշել էր երուսաղեմի ճանապարհին մեզ մի երկու օրով էլ հյուրասիրել Սամբուլով: Ինձ համար սա արդեն աներեւակայելի մի նվեր էր: Կարծում էի, որ «Քարավանները դեռ ֆայլում են» եւ «Խճանկար հողու եւ ֆառեգի գույներից» գրեթե, իմ բազմաթիվ ու բազմազան հակաբուրակներ ելույթներից ու հողվածներից հետո այդ երկրի դռները ընդմիջես փակված են իմ առաջ (ինչպես գիտեմ «Քարավանների» առիթով քուրական համադասախան մարմինների կողմից սովորական «համադասախանների» բողոք էր ներկայացվել): Բայց ահա միանգամայն անկեղծ հունվարի 14-ին իջա իմնաքիտից եւ սուսուփուս մտա Թուրքիա... Չգիտեմ, ե՞ս էի իմ սեփական «դերուհին» այդքան կարեւորություն սվել, թե՞ Թուրքիան էր փոխվել:

- Երեւի ե՛ս Դուրս, ե՛ս Թուրքիան...

- Երեւի սասած, այդ առումով ես փոխվելու ինչ բան ունեմ: Չնայած Դարաբաղյան շարժման օրերին, տեսնելով մեր «դարավոր հարեաններին» անզգամ դաշակած, Աունգայիթի, Բալվի եւ մյուս վայրերի վայրագությունները, անասելի բորբոքվել եմ, գրել, գայրալից ելույթներ ունեցել, բայց «դասական» բուրսայացներից չեմ... մանավանդ Սամբուլում գտնվելու օրերին, երբ լողասախարի գոնե արտաուս հանգիստ ու հաւս դաշակածը ինչ-որ տեղ եղել էր սրամաղում հասնայելու օրերը, «մոռանալու տալ, անգամ մոռանալ» անցյալը...

Սի տարօրինակ հողվածակ աղբից այնտեղ եղած օրերին: Պոլիսը իմ դասընթացումներում զգված Պոլիսը չէր իր արյունազուտ սուլթան համիդներով ու բալետներով, 15 թվականի Ապրիլի 24-ով, Բայազիդի հրադարարկում 20 խիզախ հայրողիների կյանքը հասող 20 կախաղաններով, Կոմիտասին, Վարուժանին, Չոհրաղին, Սիամանթոյին դեղի մահ ուղեկցող գեներալին դավադիր փողոցներով... Սովորական ֆաղաք էր իր առանցիկ կոստյումով, հին ու նոր շեմերով, ճոխ ու համեստ վաճառահաններով, լաշինատ ցուցանակներով եւ կիսամերկ կին ու աղջիկներից ցուցադրող երկնքանց գովազդներով: Եվ միակ բանը, որ, այնուամենայնիվ, հիշեցնում ու շեշտում էր, թե եկածը տեղը Թուրքիան է, դա Արաբուրի Երիսասարը, ծիզ, զինվորական հագուստներով դասընթացում «Թուրքիայի հոր» մեծաղիք նկարն էր, որ երեւում էր ամենուր օղակալակայանի դասընթացում, ցուցափեղկերում, ձեւ-

Գանդիությունը հանդասարանից էր եւ ուներ համադասարանի լինելու թերիներն ու թովանները համեստ էր, կարճատոս, բայց եւ հանելուհեմ օփոքահար, թրթուր: Գանդիոնցիներն նախ սնորենի գողցրիկ ու բարեկարգ առանձնասենյակում սնորենի եւ ուսուցիչների հետ, աղա վարժարանի նույնպես գողցրիկ ու բարեկարգ սրահում ազակերտության հետ:

Շատ ավելի հին ու շատ ավելի տասական ճանապարհ էր անցել շայն դասընթացումը, որը 1461 թվականից սկսած թուրքահայերի ոչ միայն հողներ, այլև աշխարհիկ կյանքի տեր ու սնորհողն է եղել: Պատերազանի համեմատաբար նոր շեմեր եղավ մեր երկրի այցելեցողին: Նսած ընդունելության սրահում, ես լսում էի հողներ այրերի ողջույթի խոսքերը եւ հիշում երջանկահիշատակ Ենոքի դասընթացումը, որին տեսել էի երեւոսում, Վազգեն վեհափառի հավաքությունում, եւ որի գունատ, ծեծակամուրուս, սրբանման դեմը կարծես կրում էր դժվար, երկու դարի-երկու սարի արանում աղոթող ու գործող մարդու թափուն տառապանքը:

- Իսկ սամբուլյան ժամանակն էր հասցրեցի՞ր հանդիպել:

- Այնքան, ինչքան թույլ էր տալիս երկու օրվա ռոդեներով հազվադեպ ժամանակացույցը: Թեեւ հաղթող կազմակերպված, բայց, այնուամենայնիվ, Կենտրոնական վարժարանի Անուց միության արահն էին հավաքվել բազմամարդ մի հասարակություն եւ նրանց մեջ նաև ավոր բանաստեղծ Չահրազը, որին լավ գիտեմ շայնասանում: Ճակերտությի սեղանների օրը նսած հայրենակիցներին սիրազեղ հայացներին, սալ, սրագին խոսքերին սովոր էի, անսովոր իր հայ բարեկամներով օրացառված թուրք գրող եւ գործիչ Ռազզոլ Չարաֆյուլի ներկայությունը էր, որի հետ մտնողացել էի անցյալ ազանը երեւոսում, Ցեղասպանության թանգարանի գումարած գիտաժողովի ժամանակ, երբ ես իր ելույթում, ի զարմանս բոլորի, շեշտեց, թե թուրքական իշխանությունները վերջապես դեմ է ընդունեց ցեղասպանության իրողությունը: Գիտաժողովի ընդմիջումներից հնարավոր եղավ գրուցելու իր հետ: Քառասունին մոտ երեսասարը էր, համակերպի, խորհող այնքան: Չայնոսաս գործունեության համար բան էր նստել, թուրքերեն հարստակել էր «Սուսա լեռան ֆառասուն օրը», տառապես հակադրվել թուրքական դասընթացում գաղափարաբանությանը: Սնում էր զարմանալ, որ շայնասանի հեռուստակայանները, մամուլը ըստ ամենայնի չինչեցրի այդդիտի անձնավորության ներկայությունը երեւոսում: Սինդեռ մեր նյարդայնացած, աշխարհից դառնացած ժողովուրդը ինչպե՞ս կարի ունի այս կարգի մարդկանց ճեմարանի ամոնի խոսքին: Ել չեմ ասում

Պետրոս Գուրյանի շիրմի մոտ:

դասախան: Դա այն դահն էր, երբ այցելեցի Սկյութարի գերեզմանատուն եւ երեւանից բերած կարմիր մեխակներ դրեցի Պետրոս Գուրյանի շիրմի տոթակ մարմարին: Դա իմ ողջ ճամփորդության ամենազեղեն ռոդեներն էին... Շուրջ ուրիշ նույնպես տոթակ շիրմարեւեր էին ու դրանց մեջ Պայան համբավված գերդասանի հանգստարանը:

Սյուն օրը ու՛ էր երեւանյան տղայությունը լիովին միացավ ուխտավորների հայազգին: Սենն նույնպես այցելեցինք Բեթլեհեմ, տեսանք այն ֆարաջը, որտեղ ծնվել է Գիսուսը, տեսանք Ս. Գարուբյան եկեղեցուն, որտեղ գտնվում է Գիսուսի գերեզմանը, երկու սրբավայրերում էլ մոմեր վառեցինք մեզնեւս մեր փայտաբայած ուխտերն ու հիշատակները, հողատեսքում, որ այդ երկու աշխարհառիշակ եկեղեցիներում էլ հայերը ունեն իրենց գմբեթն ու տաճարը, որոնք դաշակում են կրոնավորների մեծագույն ջանքերով, ամենադաշակ վեճերով ու սահմանադրարի երկուսից զգոնությամբ, թե ինչ է կողմնորոգ սեղան հանկարծ մի ֆայլաչափ չանցնի մյուսի տարածքը... Սի խոսքով, 1500-1600 տարի այնտեղ մղվում է մի թափուն Սարդարաղյան: Ոչ դակաս նախանձախնդրություն ու տարածակ խնդիրներ է հարուցում Սուրբ Գալոս վանքը եւ նրա կայրն ու դիրքը: Չայ ժողովրդի հավաքի ու ստեղծագործողու նյութականացված աղաքույցն է դա, մի ամապուտ ամոց, որտեղ դաշակում են անզուգական զանգեթ, ծեռագիր մասյաններ, մանրանկարչության գլուխգործոցներ: Ցավով տրի, մենք Չայնասանի մարդկու, այս ամենի մասին ինչ գաղափար ունենք: Եթե Կենտրոնի, Կիեննայի միաբանությունների մեկուկուսից հասարակությունների եւ մեր դասընթացում մեջ խաղացած դերի մասին հաճախ է գրվում, իսկ «Մասնատարան» ֆիլմաբար հասուկ սերիաներ ունի այդ հասարակությունների մասին, աղա երու-

Իմ երուսաղեմը սկսվեց ավելի վաղ, հունվարի 14-ին, հենց ժամանան օրը, Թարգմանյաց վարժարանի գերեզմանից: Թարգմանյաց վարժարանը, ինչպես եւ ժամանակավորաց վարժարանը, Սուրբ Գալոս վանքի հովանու տակ գործող հասարակություն է, սփյուռքի հիմնավոր կրթությաններից մեկը: Այնտեղ է դասնավարում իմ երեսասարդ դասընթացի, բազմաշաբաթ Անու Նազգաբայանը, դուստր նաև ավոր ազգային գործիչ, ռամկավար Գայկ Նազգաբայանի եւ նույն վարժարանի բազմակուսակ ուսուցչուհի Արիմե Նազգաբայանի: Մայր ու դուստր վաղուց էին դաստեսել այդ գերեզմանը, ենթադրելով, որ երուսաղեմի դասընթացը հայրը ծնողայն 80-ամյակի առթիվ ինձ կհրավիրի երուսաղեմ: Սակայն, ինչպես տեսանք, հրավերը եկավ ոչ Սուրբ երկրից, այլ Նոր երկրից... Ինչպե՛ս, Անուց երջանիկ էր, որ հնարավորություն տեսնեց իր երջանակալ հանդեսը կայացնել հոբելյարի ներկայությամբ:

Չանդեսը սկսվեց իր իսկ Անուի հիմնական բանաստեղծական նախաբանով, որի ոգելից օւնչը հաղորդվեց ողջ բազմամարդ սրահին, աշակերտների արտասանություններին, երգերին, խմբական երգեցողությանը ու նաեւ հոբելյարի վերջին խոսքին:

Սյուն օրը մեր երեւանյան դասընթացությունը լիովին միացավ ուխտավորների հայազգին: Սենն նույնպես այցելեցինք Բեթլեհեմ, տեսանք այն ֆարաջը, որտեղ ծնվել է Գիսուսը, տեսանք Ս. Գարուբյան եկեղեցուն, որտեղ գտնվում է Գիսուսի գերեզմանը, երկու սրբավայրերում էլ մոմեր վառեցինք մեզնեւս մեր փայտաբայած ուխտերն ու հիշատակները, հողատեսքում, որ այդ երկու աշխարհառիշակ եկեղեցիներում էլ հայերը ունեն իրենց գմբեթն ու տաճարը, որոնք դաշակում են կրոնավորների մեծագույն ջանքերով, ամենադաշակ վեճերով ու սահմանադրարի երկուսից զգոնությամբ, թե ինչ է կողմնորոգ սեղան հանկարծ մի ֆայլաչափ չանցնի մյուսի տարածքը... Սի խոսքով, 1500-1600 տարի այնտեղ մղվում է մի թափուն Սարդարաղյան: Ոչ դակաս նախանձախնդրություն ու տարածակ խնդիրներ է հարուցում Սուրբ Գալոս վանքը եւ նրա կայրն ու դիրքը: Չայ ժողովրդի հավաքի ու ստեղծագործողու նյութականացված աղաքույցն է դա, մի ամապուտ ամոց, որտեղ դաշակում են անզուգական զանգեթ, ծեռագիր մասյաններ, մանրանկարչության գլուխգործոցներ: Ցավով տրի, մենք Չայնասանի մարդկու, այս ամենի մասին ինչ գաղափար ունենք: Եթե Կենտրոնի, Կիեննայի միաբանությունների մեկուկուսից հասարակությունների եւ մեր դասընթացում մեջ խաղացած դերի մասին հաճախ է գրվում, իսկ «Մասնատարան» ֆիլմաբար հասուկ սերիաներ ունի այդ հասարակությունների մասին, աղա երու-

այդ բազմամարդ ուխտավորներից:

- Դա շատ հետաքրքիր մի դասեր էր: Գիտում եմ, թե ինչպես Սուրբ Գալոսի տարածում հնափայլ սալիկներից շարահյուսված հասակը փութով դոփում էին աշխարհի ճանապարհները կրած եւ իմնաքիտներով, նավերով, գնացներով, ավտոմեքաններով այստեղ հասած մեր կազմե, մեր ռեֆերե, մեր փայտե ներքաններով օտարոտի կոչիկներ, «աղիդասներ» ու «սալամանդրներ», իսկ նրանց տերերը աշխարհի շուր օպերից ժամանած հայեր մեծ մասամբ տարիք առած տղամարդիկ ու կանայք, ամերիկավարի անփութը հազմված, վանդակավոր վերնաշառիկներով ու տարածակ ջինսերով, վրաները լայնոտ, ծուռուցիկ բաճկոններ, ցուրթերին առավելապես անկերեն աղմկոտ բառեր, սրագնաց այս ու այն կողմ էին շարժվում, խլվլում, լուսանկարվում, «օ ֆյ» եւ «օլ ռայթ» գոչում եւ, սակայն, վանք մենելիս լուսն էին միանգամայն, երկուսում մոտ վառում ու խմբվելով խորանի առաջ հայերենով «Չայր մեր» մոմեղում...

- Տիկին Սիլվա, ինչպե՞ս էլ մեր ճամփորդությունը նրա հասկացրեց երուսաղեմն էր ու Քրիստոսի ծնունդը, այնուամենայնիվ մի նոր տիպի հանդիպում էր սփյուռքի հետ:

Ի՞նչ նոր ասելիք ունեք սփյուռքի մասին...

- Ուզում եմ հարցից դասախանել այն երկխոսությամբ, որ Ս. Գալոս վանքում տեղի ունեցավ իմ եւ Բեյրութից Ամերիկա տեղափոխված եւ այնտեղից ուխտագրացության եկած մի երեսասար կնոջ Արիմե Քերիեյանի հետ: Իմ «Եղբի՛ւ ե՛ր Գայնասանում» հարցի դասախանը թղթին եմ հանձնում նույնությամբ: «Այո: 99-ի սեռեսներին այցելած եմ Չայնասան առաջին անգամ: Առաջին իսկ վայրկյանն զգացված եմ շատ կեսս ուրախությունն հուզված էր, կուլայի անընդհան, որ հայրենիքի հողին վրա կլայեմ «իմն է» ըսելով: Սյուն կեսս ալ ուրիշ տեսակ լաց մըն էր մեղմեմայես, տեսնելով ժողովուրդին վիճակը, երեխաներուն վիճակը, ծերերուն վիճակը... Կիիեմ, լավ հագված մարդն մըն էր, մեր դասընթացումն առանց անպիտան կուգար, ծեռը կերկարե... Կամյնար մերին այնտեղ մեզը մայիլ եւ կտապսեր ողորմութեան... Ամեն վայրկյան հուզումնալի մեջ էի, լացի մի մեջ էի»: - Գուսան, որ օր մը ուրախության կեսը կհաղթի մյուս կեսին, միխթարում եմ ես կնոջը: «Գուսան, հուսան... Չեմոնեւս եկածը լիքի ընենք եւ օգնենք Գայրենիքին»:

Սիլվա այսպես է այսօրվա սփյուռքը մեր ցավն ու ուրախությունը կիսող, մեր ժախողումներով տազանալ եւ դեռ «հուսան, հուսան» կրկնող...

Սենն էլ կրկնեմ այդ «հուսանը»:

Սկզբը էր 1
Այսօրվա, Ռուսաստանի Դաշնության ճակատագրի ժառանգական Կլադիմիր Պուտինը, որի հաղթանակն ոչ ոք չէր կասկածում, ընտրվեց երկրի նոր նախագահ: Միակ նշանակալից ձեռքբերումն այս հաղթանակում այն է, որ հաջողվեց խույս տալ ընտրությունների երկրորդ փուլից, ինչը երկար ժամանակ բավականաչափ հավանական էր

ված է չեղան ահաբեկիչների անխուսափելի հարվածներից և Ռուսաստանի սարածային ամբողջականությունն ուժով խախտելու կրոնական մոլեռանդների ծգոսմից: Ահաբեկիչներին ոչնչացնելու Պուտինի վճռականությունը, չնայած դասերազմում ռուսների կրած կորուստներին (տուրք 2 հազար սղանված եւ 6 հազար վիրավոր), արժանանում է հավանության:

Մարտի 26-ին ճակագրի մեծ մասնով Դուտինը ծագիր չի հրադարձել (բավարարվել է ծագրի հիմնադրությունով), ցուցադրաբար հրաժարվում էր նախընտրական փորձագրության, հետևաբար զանազան դասակարգումներ մեծ կարող են ստանալ միայն նրա գահակալական ճառից, մոտավորապես ապրիլի 2-ը կեսին: Բնականաբար, մեզ համար ամեն

ՆԱԽՆԱԿԱՆ

Նոր Ռուսաստանի երկրորդ նախագահը

բվում: Միևնույն է, երկրորդ փուլ լինելու դեմում էլ, որին, ժառգ է, մասնակցելու էին Պուտինն ու Ջյուզեպե Սկալիզան: Առաջինի հաղթանակը զուգուցե՛ս զանազան ազգային լիցենզիաներով: Մակայն այդ դեմում Պուտինը չէր կարող ընկալվել իբրև երկրի միանձնյա լիդեր: Իսկ հիմա, ունենալով շուրջ 16 մլն ձայների առավելություն երկրորդ փուլում Ջյուզեպե Սկալիզանի նկատմամբ, Պուտինը կարող է լիովին օգտվել իր հաղթանակի հոգեբանական առավելություններից: Նշանակում է, նրա ձեռքբերումն ավելի ազատ է լինելու թե՛ կառավարություն կազմելիս, թե՛ երկրի ներքին ու արտաքին փոփոխությունների հիմնական ուղղությունները նախանշելիս:

ՌՈՅՏԵՐ, ՄՈՍԿՎԱ

Ընտրություն Չեչնիայում:

Այժմ, երբ ընտրությունների նախնական արդյունքները հայտնի են, կարելի է անել որոշ (նույնպես նախնական) դիտարկումներ:

Իր հաղթանակի համար Կլադիմիր Պուտինը մեծապես շահավետ է 2 հանգամանի.

ա) Ռուսաստանում, ինչպես որը հետխորհրդային սարածում, միջոցառված վիճակում է «իբրևանական կուսակցությունը», ցանկացած, այդ թվում նախագահական ընտրություններում իբրևանական լծակներին սվայլ տալիս իր սիրող գործընկեր:

բ) Չեչնիայում մղվող դասերազմը, հակառակ նախորդի, վայելում է ժողովրդական լայն զանգվածների բարոյական դասերազմությունը: Ռուս ընտրողի ազգային արժանաթանությունը խորապես վիրավոր

Կարելի է ավելացնել, ինչ խոսք, նաև այլ հանգամանքներ, որոնք ազդում են ընտրական գնումի հարավորոշյալ սրամտությունների վրա սկսած Պուտինի երեսասարդությունից, վերջացած մրցակիցների նկատմամբ կիրք ու զուլտ տալիս վաճառք, որով մյուսները, մանավանդ Ջյուզեպե Սկալիզան ու ժիլդոնովսկին ամենեին այլ չլինակ, սակայն դրանով, մեծ հազվով, մարտավարական նշանակություն ունենին:

Ինչպես, նոր Ռուսաստանի 2-րդ նախագահը հայտնի է: Բայց ո՞վ է նա ոչ ոք հասուկ ստել չի կարող: Թե՛ աշխարհի, թե՛ սեփական երկրի հա-

նազխավորն այն արտաքին փոփոխություններն է, որ որդեգրելու է Ռուսաստանի նորընտիր նախագահը: Այստեղ էլ դեռ հստակություն չկա: Այլ էր Պուտինը երկել, այլ է այսօր, երբ նրա թիկունքին սասնյակ միլիոնավոր ընտրողների ձայներն են: Այնուամենայնիվ, կարելի է ենթադրել, որ Պուտինը, լինելով ռուսական մեծամասնականության (դեմոկրատիկություն) գաղափարի կրողը, վճռականորեն հակադրվելու է Կովկասից Ռուսաստանին դուրս մղելու որոշակի քաղաքականությանը և բացահայտ նկրտումներին: Այս դեմում Չայաստանի, իբրև Ռուսաստանի ռազմավարական դասակարգի, նշանակությունը Պուտինը չի հասկանալ չի կարող: Բայց կկարողանա՞ մինչև վերջ կասարել հավասարիմ դասակարգի իր դասակարգությունները, թե՛ նախորդների նման, հարկը դասակարգում, չի խորհի իր դասակարգի Կախարդ անդրկուլիսային առեւտուր անելու ամորալի գայթակղություններին սրվելուց:

Ոչ ժալկաս կարելու է այն հարցը, թե Պուտինը կկարողանա՞ հավասարակշռված արտաքին փոփոխականություն վարել եւ գեր մնալ արկածախնդրական ֆայլերից, այդ թվում մեր սարածաբանում, ինչը հղի է այդ արկածախնդրությունների մեջ մեր երկրի, իբրև Ռուսաստանի դասակարգի, ներհամայն վստահություն:

Մի խոսքով, Պուտինը նոր հազարամյակ է առաջնորդելու վիթխարի Ռուսաստան, թող ճամփան բարի լինի...

Մոլդովյան տարածական և համագործակցելու Ռուսաստանի նոր դեկլարությունն է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 27 ՄԱՐՏ, ՄԱՐԶ: ԱՄՆ դեմոկրատիկ Մոլդովյան Օլթրալը հաստատել է Բիլլ Քլինթոնի վարչակարգի դասերազմականությունը՝ շարունակելով սեր համագործակցությունը Ռուսաստանի նոր դեկլարության հետ: Նա նշել է, որ «Միացյալ Նահանգները փոխներգործության մեջ մտնում յուրաքանչյուր դեմոկրատիկ առաջնորդի հետ, որը նրա համար կարելու է, այդ թվում, իհարկե, Ռուսաստանի հետ»:

Օլթրալը հիշեցրել է, որ Ո՞ր նախագահի դասերազմական Կլադիմիր Պուտինը, որը ամենայն հավանականությամբ կզբաղեցնի դեմոկրատիկ դեկլարացիաների հետ բազմիցս կրկնվող բանակցությունների ընթացքում նշել է հարցերի լայն քաղաքականությունը՝ ներառյալ սենսացիոն բարեփոխությունները Ռուսաստանում, ստատոսի ընտրությունների նկատմամբ վերահսկողությունը եւ հրթիռային ու միջուկային ռեպերտուարների շարունակումը:

Բացի դրանից, շարունակել է դեմո-

փարտադրող, մեծ առաջվա դեմոկրատիկ կենտրոնները Չեչնիայի իրավիճակին, որը «մեծ անհանգստություն» է առաջացնում: Օլթրալը նշել է, որ արդեն հայտնի է Չյուսիսային Կովկասում Ռուսաստանի գործողությունների հետ իր անհամաձայնությունը եւ անցյալ շաբաթ մեկ անգամ ես ստել է այդ մասին հանդես գալով ժնեում ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների դասերազմության հանձնաժողովի նախագահություն:

Միաժամանակ ԱՄՆ դիվանագիտության դեկլարացիոն հարդորդ է, որ Մոսկվայում Կլադիմիր Պուտինի հետ վերջերս կայացած հանդիպումից հետո համոզվել է, որ Ռուսաստանի փոփոխությունները կարգ ու կանոն են ուզում»: Իհարկե, ավելացրել է նա, զանազան կարելու է, որպեսզի այդ կարգ ու կանոնը հաստատվի ժողովրդավարական միջոցների եւ մեթոդների օգնությամբ: Բայց, որ «որոշակի փոփոխությունների նկատմամբ վերահսկողությունը եւ հրթիռային ու միջուկային ռեպերտուարների շարունակումը»:

Ամերիկա-սիրական բանակցությունները ժնեում ավարտվել են ապարդյուն

ՄԵԿ, 27 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Միջուկային ռեպերտուարի միջանց մեղադրել են, որ ժնեում ԱՄՆ եւ Միջուկային նախագահների հանդիպմանը չի հաջողվել դուրս գալ Միջուկային ռեպերտուարի խաղաղ գործընթացի փակուղուց: Ժնեում բանակցությունների ուժադրության կենտրոնում եղել են Գոլանի բարձունքների խաղաղական ուժերը հանելու եւ անվտանգության այն երաշխիքների հարցը, որով կարող է առաջարկել Միջուկային, ինչպես ստել է ԱՄՆ նա-

խագահի ներկայացուցիչ Տո Լոխարը, հանդիպումը սիրական նախագահի հետ եղել է օգտակար: Դա՛նակող հայտարարել է, որ Թեյ Ալիլը խոչընդոտում է Խաղաղի եւ Միջուկային միջուկային ռեպերտուարների վերականգնմանը: Խաղաղի դասերազմության փոխնախարարն ստել է, որ Միջուկային բանակցությունները չի դրսեւորել անվտանգության երաշխիքների եւ երկու երկրների միջուկային ռեպերտուարների նորմալացման առաջնությունը:

Ասադ-Քլինթոն հանդիպում:

«Տրասկրեդիտ» բանկն այլևս չի գործի չեչնեաների համար

Լրասվածից են արդեն հաղորդել են Ռուսաստանում չեչնեական ելուզակախմբերի կողմից վերահսկվող առաջին առեւտրային բանկի բացահայտման մասին: 1993 թ. հոկտեմբերի 21-ին գրանցված մոսկովյան «Տրասկրեդիտ» բանկի կառուցողական կառուցալը 15 մլն ռուբլի է: Համեմատաբար արժան համարվող այդ բանկի միջոցով չեչնեաները 20 մլն դոլար կանխիկ դրամ են անցկացրել: Գումարի մի մասը հասկացվել է չեչնե գրոհայինների զենքի գնումներին:

Դեռ 1999 թ. հոկտեմբերին Ռուսաստանի հարկային ոստիկանության դասերազմական ծառայության դեմոկրատիկ սեղակալ Ասլանբեկ խառուշեզը լրագրողներին հայտարարել էր, թե մոսկովյան գործում են չեչնե դասերազմական հրամանատարներին ֆինանսավորող առեւտրային կառույցներ: Դավանական մեջ կասկածվում էին շուրջ 2000 իրավական անձինք: Խառուշեզի ելույթը դասերազմական փորձի ազդեցություն էր գործել: Բայց կասկածելի բանկերի ցուցակի հրադարձումից հետո դրանք դասերազմական թեթեւեղ: Իսկ հարկային ոստիկանությունը երկար ժամանակ փորձում էր օձիմն ազատել ներողություն խնդրելով «գրադարձված» կառույցներից: Պատճառն աղաքույցների անբավարարությունն էր:

Անցյալ տարվա աշուն վերջերին բարձրասիճան դեկլարությունն

ուժային գերասելությունների առջև խնդիր դրեց ամեն գնով նոր փաստեր հայտարարել եւ ճնշում գործադրել չեչնեական բանկերի վրա: Ո՞ր ԵԳԵ կազմակերպված հանցագործությունների դեմ դասերազմական վարչակր վարչություն (ԿՅՊԳԿ) աշխատակիցները չեն թաքցնում, որ «Տրասկրեդիտ» բանկի օտերաշիվ մեկուսում սկսվել է դեռ անցյալ տարվա աշունից: Վարչություն այժմ բավարար փաստեր ունի դասերազմական հայտարարելու, որ «Տրասկրեդիտ» բանկի փոխ սակ գործել է կազմակերպված հանցախուրդ:

Մոսկովյան «Կոմսոմոլսկայա Պրավդա» օրաթերթը մանրամասն նկարագրում է «Տրասկրեդիտ» գրավման գործողությունները: Մարտի 21-ի առավոտյան ինքն զանազակ ներհանգստության հանցագործությունների դեմ դասերազմական վարչությունից ավելի աշխատակիցներ են նշանակվում վարչությունների հարյուրից ավելի աշխատակիցներ են նշանակվում են գրոհային գրասենյակ: Միևնույն ժամանակ օտերաշիվ խմբեր են ուղարկվել «Տրասկրեդիտ» ենթակա կազմակերպություններ «Խլեբ Ռոսիի» եւ «ԻՌՍ» բանկեր, վերջիններիս արարածի փոխանակման 8 կեսեր, եւ 4 առեւտրային ֆիրմաների գրասենյակներ են այդ բոլոր ձեռնարկությունների դեկլարացիաների 12 բնականներ:

Միաժամանակ անցկացվեց 32

խուզարկություն: Քրեական գործ հարուցվեց միանգամից 3 հողվածով անօրինական բանկային գործունեություն, անօրինական ձեռնարկություն եւ կեղծ ձեռնարկություն: Հաջորդ օրվա առավոտյան մինչև կողմից եւ ԿՅՊԳԿ-ի մայր ծառայությունները հայտարարություն սարածեցին, որ «Տրասկրեդիտ» չեչնեաների վերահսկողության սակ է եղել անցյալ տարվա նոյեմբերից: 20 մլն դոլարի լվացման եւ զենքի գնումների ամբաստանությամբ ձեռնարկվեցին բանկի նախագահ Դադաբան, փոխնախագահ Տարայուկը եւ արժուպային բաժնի դեմ Պիսկունովան: Չեչնեական վարչակարգը է նաև «Ռասսվե-98» ՍՊԸ սնորհն Օ-ժանը: Նրանք բոլորն այժմ մոսկովյան մեկուսարաններից մեկում են:

Հարցանված 25 անձանց մեծամասնությունը ծնունդով Չեչնիայից է: Խուզարկությունների ժամանակ հայտնաբերված զարգանքներում կային գոյություն չունեցող ֆիրմաների 23 կնիքներ, նոտարիալի կնիք եւ օտերաշիվ, ինչպես նաև հանցավոր գործունեության մասին վկայող բազմաթիվ փաստաթղթեր: Առգրավվեցին 1.5 մլն ռուբլի եւ մոտ 70 հազար դոլար, թղթակցային եւ հավաքակալի 25 հաճիվների գումարներ: Բացի «Տրասկրեդիտ» կասեցված է եւ 6 «ենթաբեֆային» ֆիրմաների գործունեությունը:

Պ. Բ.

ՄԵՎԿՐԿԻՔ

Երկար ժամանակ չէի տեսել բաճախագրի ընկերոջս Գրայա Ասուրյանին: Ուզում էի իմանալ ինչո՞ւ է ամբուս, ինչո՞ւ է ամբուս, ի՞նչ է գում: Երեսնամյա անձնոր ճանապարհն էլ հիմա կարծեցիկ չէ: Ու իր հիսնամյակին չկարողացա իր կողմից լինել: Ամեն դեպքում իր մասին հարցումներ էի

իր 40-ամյակի օրերին, ասալ տարի առաջ, ինձ իրեն հարց է սվել. «Ո՞ր դուրս բան անկո՞ր բանախ, Մր սնորհինն բանի՞վ ու կեցալ...»: Տասը տարի առաջ նա մեղա էր գալիս, բյուր-հազար մեղա, քանի ինձ իր մասին ասելով ցանցառ ու ներհուն զինեհար, չափածո խոսքի ծանծաղուցներում երբեմն անս-

բյուն է, եթե անգամ հողագործի միակ մարդն եմ... Դառը թե՛ի սակ, ցրտահարված ղոնուների սրսիանը զգալով, ֆայլել է ֆաղաների փողոցներում, ֆայլել է ֆաղանից դուրս, գարեջրասանը գարեջուր խմելը ղոսկերացրել իրեն բանաստեղծություն, նաեւ անհեթեթ բաներ անել, ասեմ, ս-

Խորհրդավոր դրամն դիմաց

Տրայա Ասուրյանի նոր գիրքը՝ հասընսիր

ուղարկում, որոնք կամ հասնում էին իրեն, կամ չէին հասնում, ճանապարհի կեսին սանողները կորցնում էին: Ու անա, ինձ իր հասընսիր գիրքն ուղարկեց՝ «Աստու առավոտ»: Ու կենցաղային, աբխարիկ անձն հոգս ու ցավի մեջ հոգեւոր լույս վառվեց: Քանզի Գրայա Ասուրյանն իր լուրջամբ բանաստեղծ է, միայն բանաստեղծ, այնպիսի մի բանաստեղծ, որ խորին հարգանք ու նենայով ազնիվ, խստաբար սրբի Ռուսիցի, Գրեկոյի, Ռաֆայելի, նաեւ Դանթեի, Լորկայի ու Չարենցի նկատմամբ, բանաստեղծ, որի համար Լեոնարդոն հոգի է համակ ու սակայն Լաբելացին ձգում է իրեն, վստահ ասում է՝ «Իմ հոգեւոր կյանքում ինչ վրչիկը չարեց՝ Իմ վրչիկը կամի՞: Կնուս ու նուրբ»: Զավից ապելի՞ է այս ինքնավստահությունը: Ոչ, ֆանզի ստողը (գրողը) Գրայա Ասուրյանն է, բանաստեղծ, որ կոչեմով ու հայաստանություններով հանդես չի եկել, մանիֆեստներ չի ստորագրել, խմբերի ու խմբակցությունների չի հարել: Մենակ է անցել իր կեն դարը: Թե՛ն հեծ չի եղել այդ ուղին, բայց անցել է առանց կոծ ու կական բարձրացնելու, իր ցավն իր մեջ է տարել եւ իր ընթերցողին լուսավոր տողեր է սվել ու Աստու առավոտներ: Տարիներ ատուական նա ֆայլել է եզրագծերով (վստագավոր մի ճանապարհ, որը կարող է կործանել մարդուն, անգամ բանաստեղծին): Բայց իր ճանապարհն այնպես է անցել, որ չի վստագել ուրիշին, նաեւ՝ անխաբար է ղախել իրեն բանաստեղծին: Դժվար ճանապարհ է դա եղել, ֆանի որ նաեւ փակագծերում արող չարած օրեր են եղել, ու այդ փակագծերը բացելիս կարելի է նաեւ բիրտել սեփական ձայնը, եւ արցունքները կվերագրվեն սեմիսիննայ բանաստեղծներին:

Գրայա Ասուրյանի (նաեւ մեր քոլոնի համար) հորիզոնները հաճախ խոնավ մութ են քուրել, հեծվում աղմկել են նայողները հիշ, եւ սարածությունն ատաղել է սահմանն անսահմանի: Իր ճանապարհին, իր տեսած ծանոթից մի ֆանիսի վրա, մերկ ճյուղին նստած է եղել մեծավոր ազգավը: Եվ ֆանի որ իր բերեկամի նախնիներից մեկը լսել է ձայնը Բասյոյի (գիտեմ, ճաղոնացի հրաժ բանաստեղծն է), իրեն Գրայային ոչինչ չէ՞ր մնում ավելացնելու... Ոչ, կա ավելացնելու բան, ու դա աս կարելու բան է, մեզ համար կարելու:

ճարտուն ծիսի օղակներ թողել ու հեծացել է գիտու սվեբների միջով, չիմանալով ո՞ւմ վստահել կրունկների ցավը: «Ախր, ո՞ր ես գնում, շան ղոս», ասել է ինձ իրեն, որովհետեւ Երեսնից մինչեւ Երեսանգիմ գրողում է պոեզիայի դասարկ սկուսիղը, ու բաժանման երգը գրելիս պոեզիանը կորցնում են իրար, ու նաեւ երեք հարյուր եւ վարսունիկնգ պատգամակի վրա օրերը չիտրում են իրենց սիղը... Երան աս հաճախ մնաս բարով են ասել, թե՛ն իր ասած խոսը «բարեւ» է եղել: Ու զարմացել են անգամ նրան մնաս բարով ասող օրերը: Զուկը օրջվել է, իր կողմը, ծածկել են նա ասեմն անկեմդան, եւ ջրերն ասում են, որ հրաժ օրերը ձկների նման կուզան ու կերան (Զիվանու հանգույն): Մեծարուն սիրով Գրայա Ասուրյանը դիմում է Լաբելացուն: Ու այս դիմումը ղազնաող աղոթ է.

Անվանգ կյանիս լուսանցի միջով,
Տու, լույսն է չիջի բնածում վրա,
Եվ մահերն իմ բյուր կյանն ընդմիջող,
Տնոր են բվում, փոքրանցիկ երագ-
Ամեն չիտի մեջ մեզ հեծ նեյնցալ,
Ամեն օրոցում մեզ հեծ կյան ատող,
Միակ զավիկիս մեծավոր անցյալ
Ներկայիս շուրջ հավերժ հասթանող...
Բանաստեղծության տողերի միջեւ բախտի սվածն է վերադրում կամաց, խի՞նդ ու թախտի հեծ չի կարող վիճել, մեր ունեարաց է, մեր էլ ունեմած: Ազգությունը հայ, անկուսակցական, ծննդավայրը Մարգահովիս գյուղ... Երունակեմ՝ իր իսկ «համառոտ կենսագրականը»: Ի՞նչ ղիտի ասեմ այս տողերը բանաստեղծ Գրայա Ասուրյանի մասին, հասկաղիս նրանց, ովքեր չեն ճանաչում Ասուրյանին, առավել եւս հեծու են «բանաստեղծություն» կոչվող խորհրավոր աբխարից, առավել եւս այն մարդու մասին, ով տեսել է ժամանակների մութ այլալույսը, երբ նախաքերի մեծության խորուն նախասարդի բջիջն է փայլել...

...Լույս եղեւ ապա: Եվ ճեսս ես ինչ,
Եվ նախասարդի սերունդներ բազում...
Եվ լուսնկայի ամեն եղբորից
Խորհուրդ էր բախվում, ինչպես երագում...

Չիման կրկին եկել, մեր առաջ է կանգնել Գրայա Ասուրյանն իր նոր հասընսիրով, եկել է իր նման, իր ձեւով ճեմարիս բանաստեղծի կեցվածով: Մեծ-մեծ խոսքեր չասեմ: Այնքան է, որին ուրիշի հեծ բիրտել անհնար է:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱՆԱՅԱՆ

ԿՆՆ
«Օսկարներ» շնորհակցին
Լուս Անջելեսում ավարտվեց
կինոփառատունը

Կիրակի, մարտի 26-ին կինոաբխարի ամենամեծ իրադարձություններից մեկն էր. տեղի ունեցավ «Օսկար»-ի հերթական մրցանակաբաբխության ավարտական փուլը: Զնայած մրցանակային արձանիկների գողության հեծ կաղված սկանդալային դասնությունը (մեր ընթերցողներն արդեն գիտեն, որ վերջերս, մրցանակաբաբխությունից անմիջաղես առաջ դրան գողացվել էին), կիրակցօրյա արարողությունը հիանալի անցավ: Աբխարի միլիոնավոր հեծուսաղիտողներ ակնդեծ հեծուսում էին Լուս Անջելեսում կասարվող իրադարձություններին, թե՛ն չարախոսները չեն հրաժարվում

Մեմուել Մեմուել: Այս գործն անսովոր է հասկաղես ամերիկյան կինոյի համար, լուսի երջանիկ ավարտ: Երկրորդ «Նմուսօրինակ» («Մասրիցա») կինոնկարն է, որը ստացավ 4 «Օսկար»:
Լավագույն մուսֆիլմ ճանաչվեց ռուսական «Երունին եւ ծովը» աբխասանը նկարահանված Էոնես Դեմիգուելի համանուն վիտակի մոսիկներով (ոեծիտուր Ալեքսանդր Պեքով): Սա ռուսական կինոյի հինգերորդ միլիոնավոր հեծուսաղիտողներ ակնդեծ հեծուսում էին Լուս Անջելեսում կասարվող իրադարձություններին, թե՛ն չարախոսները չեն հրաժարվում

Կար հինգ Օսկար ատաբ «Գեղեցկություն ամերիկյան ձեւով» Ֆիլմից

իրենց այն մսից, որ այս գողությունը բիծու էր եւ լուկ գովազդային նղասակ ուներ:
Ինչ ու է: Ամեն դեպքում «Օսկարի» ներկայացված Ֆիլմերի համար արդեն կանխակալ կարծիք է ստեղծվել, հասկաղես «Գեղեցկություն ամերիկյան ձեւով» Ֆիլմը, որն էլ արժանացավ բարձրագույն 5 դարգեի (ոեծիտուր

յացավ եւս մեկ մրցանակաբաբխություն «Ռեյդի»-ն: Կինոյի ոլորտում ամենամահաղող գործունեության համար «Դարի վասագույն կինոարիտեստներ» ճանաչվեցին Սիլվեսթր Սթալոնեն եւ Մարոնեան, իսկ վասագույն Ֆիլմը՝ «Վայրի, վայրի աննա» կինոնկարը:
Ս. Գ.

ՕՐԳՅՈՒՅՅ

Մարտի 28

- 1472 թ. ծնվել է իսպաղի գեղանկարիչ Ֆրա Բարսոլոմեոն: Նա հիմնաղրեց Վերածննդի դարաբջանի մոնումենտալ նկարի սիղը՝ միաժամանակ հանդիսանալով մեծաղիք եւ վառ կոմպոզիցիաների հեղինակ արսահայտել է իր ժամանակի ղիեակները:
- 1749 թ. ծնվել է ֆրանսիացի մաթեմատիկոս եւ ասղաֆիզիկոս Պիեռ-Սիմոն Լաղլանսը:
- 1776 թ. ստեղծվել է Մեծ բասրոնը՝ միավորվելով երկու բասրոնների դերասանական ուծերը: Աղ օրվանից Մուսկվայի բասրոնը նոր անուն եւ հեղինակություն ձեմք բերեց եւ ճանաչվեց ամբողջ աբխարիում:
- 1862 թ. ծնվել է ֆրանսիացի ֆաղաֆական գործիչ Արիստիդ Բիաանը, որը 1909-1931 թ. երկու անգամ ղաղեղերել է երկի վարչաղես եւ 17 անգամ՝ արգործնախարարի դասնունները: Բիաանը նուրք եւ ղգույե ֆաղաֆական գործիչ էր: Նրան միաժամանակ համարում են «խաղաղասեր»:
- 1868 թ. ծնվել է ռուս գրող Մախիմ Գորկին: Ինչպես Ա. Տոլստոյն է գրել. «Նա ռուս դասականներից վերջինն էր»:
- 1922 թ. մահացել է ռուս րեծագեծ եւ ֆաղաֆական գործիչ Վլաղիմիր Լաբոկվոը՝ անվանի գրող Վ. Լաբոկվի հայրը: 1924 թ. նա սղանվել է Զերծիսկու հրահանղով:
- 1925 թ. ծնվել է ռուս դերասան Ինոկենսի Սոնկսունովսկին, որը վառ արսահայտված անհասականություն է եւ իր արվեստում որղեղել է ինստիլկսուաղիղմի սկղրունները:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Արեղ ամսվա Միմ օրն է:

ՆԱՐԵԱ ՏԵՐԵՆ-ԱՄԱՅԱՆ

Կրթօղախը 30 տարեկան է

Լուսում է Գիղիբանի Գովհանեն Եւրաբեյանի անվան մանկական գեղարվեստի դղրողի 30-ամյակը, որը մեծ ատուվ կեծվի այս տարվա մայիսին: Կրթօղախը բոլոր ժամանակներում էլ այլի է ընկել յուսօրինակ եւ հանելի անակնկալներով: Զարղողությանը է դասակվել դղրողի սաների մասնակցությունը վերջին մի հանրախիներին կայացած միղաղգային փառատներում: Գղուրյան 30 տարվա ընթացում դղրողը սվել է բաղմաղողմանի ղաղացած, հարուս գիտելիներով ֲրջանաղարներ, որոնցից աստերն արդեն իրենց ուրույն տեղն ունեն արվեստի բնագավաղում:

Առաղտուններն ընթանում են Եւրաբեյանի ուղեղությանը, որի ընթանին հարմարեղվում է դասաղաղղող թեմային: Եւրաբեյանի ու կեղարվեստը արդեն աբխասաններ են տարվում, կերեղայացվեն հիմնականում Գիղիբանի եկեղեղներն ու խաղաղերը: Կար-

տղում է նաեւ հողեւոր դասընթացների կաղմակեղումը դղրողում: «Կունը խորը փիղիտուաղություն է, որին, անուս, կաղված է նաեւ արվեստի աբխարի: երկուսի միությունից ստեղծագործական նոր միտ է ծնվում: Աղվեսը դրանով ավելի է մարվում հասկաղես արսասանմանյան տարեր ոեծրից», ասաց սեօրեն Մարիեսա Բոչարյանը: Զամաղասաղխան մասնաղեսներ ունենալու դեղում կկաղմակեղվեն նաեւ հողեւոր դասընթացներ: Տեօրենի կարծիքով, այն կօղմի թեմասիկ ստեղծագործությունների վերարաղղմանը, երեխաները կուսումնասիրեն հայ ժողղղի դասնություն, կծանրասան Իրիսոնեական մեր ավանղներին, հողեւոր այրերի կյանին ու գործունեությանը: Դղրողում դասաղաղղվում է արվեստի ղղեղեղություն ասղաղան:

ՆԵՒԼԻ ԱՄԱՅԱՆ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈՒ

Մեկնարկեց 9-րդ առաջնությունը

Շաբաթ օրը մարտի 25-ին, մեկնարկեց Հայաստանի 9-րդ առաջնությունը: Հանրապետության չորս ֆուտբոլային օրհներգի հնչյունների սակ մրցակից թիմերի ավագները բարձրացրին մեր եռագույնը:

Առաջին ռուտին մեր ուժեղագույն թիմերն ընդունել են դասակարգման ավելի ցածր ասիճանի վրա գտնվողներին: Եթե երեք խաղերում վերջիններս արժանի խաղ ցույց տվեցին, ապա նույնը չի կարելի ասել Կառլանի «Լեոնազոր» մասին: Թիմը, մրցելով Գյումրիում, չդիմացավ բարձրագույն խմբի «Լեոնազոր»:

«Շիրակ»-«Լեոնազոր» 13-1: Արդեն 3-րդ րոտին հանրապետության չեմպիոնի հարձակվող Արշյուն Բեռնեցյանը բացեց հաշիվը: Ու դրանից հետո գոլերը հայտնվեցին հյուրերի դարձյալով ասես առաջնության եղջյուրից: Բեռնեցյանը խփեց 5 գնդակ, Արթուր Պետրոսյանը՝ 4, Տիգրան Դավթյանը՝ 2, Իսկան անգամ այլի ընկան Էդուարդ

Վարդանյանն ու Անտ Ավեսիսյանը: «Արարատ»-«Կիլիկիա»՝ 2-1: Խաղից առաջ Հայաստանի փոխչեմպիոն «Արարատ» արժաթ մեդալներ հանձնվեցին: Թվում էր, թե տարգետանների ոգեւորությունն ու ավելի բարձր խաղամակարդակը լիք է համեմատաբար հեծեց հաղթանակ ապահովելիս: Բայց այդպես չեղավ, եւ դրա «մեղավորը» «Կիլիկիան» էր: Այս թիմի երեսասարդ ֆուտբոլիստները իննց սկզբից լուրջ թայֆար մղեցին անվանի մրցակցի դեմ: Խաղն ընթացավ հավասար թայֆարում, որտեղ երկու կողմերի խաղացողներն էլ հաջողության հասնելու հնարավորություններ ունեցան: Բայց զբաղեցրել էր Տալիս մրցաօրացանի սկիզբը, բավականին լավ էր խոստանում: Խաղի 55-րդ րոտին հյուրերն իրենց ռուտինային հրատարակում վայր գցեցին Վարդապետ Ավեսիսյանին, եւ Համլետ Մխիթարյանը իրացրեց 11 մ ռուտինային հարվածը 1-0: Ընդամենը մեկ րոտե անց «Կիլիկիան» հավասարեցրեց հաշիվը: Հերթական գոլի ժամանակ, խառն իրավիճակում Սերգեյ Երզրումյանը գլխի գեղեցիկ հարվածով գրավեց արարատցիների դարձյալը: Հարություն Արախանյանը, որն ամբողջ խաղի ընթացքում իրեն հիանալի էր դրսևու-

րել, թարգաթես ծածկված էր իր եւ մրցակցի թիմի խաղացողներով: Խաղավարից 5 րոտե առաջ «Արարատ» երկրորդ անգամ 11 մ հարվածի իրավունք ստացավ: Գնդակին մոտեցավ Տիգրան Եսայանը, որը փոխարինման էր մտել երկրորդ խաղակետում եւ հաշիվը դարձրեց 2-1:

«Արաբս»-«Միկա»՝ 2-0: Երկրորդ առաջնության բրոնզե մեդալակիրը «Արաբս» «Արաբսը», ամբողջ հանդիման ընթացքում առավելություն ուներ բարձրագույն խմբի նորեկ «Միկայի» նկատմամբ: Բայց առաջին ֆուտբոլիստներն էլ ժամանակ առ ժամանակ սուր հակադրուհիներ էին դիմում ու անհասկացանում դաշի սերերին: Արդյունքում գնդակը միայն հյուրերի դարձյալում հայտնվեց: Այլի ընկան Հայկ Հարությունյանը (12) եւ Մախրոդ առաջնության ուժեղագույն Եհրակ Սադիկյանը (75):

«Չվարթնոց»-«Դինամո»՝ 2-0: Երեւանյան երկու թիմերի հանդիմունը հետաքրքիր, լարված թայֆարում անցավ: «Չվարթնոցի» ֆուտբոլիստների ավելի մեծ փորձառությունը իր խոսքն ասաց, եւ թիմը հաղթեց խմբի նորեկին: Երկու գոլն էլ մրցակցի դարձյալը խփեց Սարգիս Նազարյանը (25, 70՝ 11 մ-ով):

Կիրականա՞ն սրբ Ալեքսի ակնկալիքները

Անցկացվեց ֆուտբոլի եվրագավաթների հերթական փուլի վիճակահանությունը:

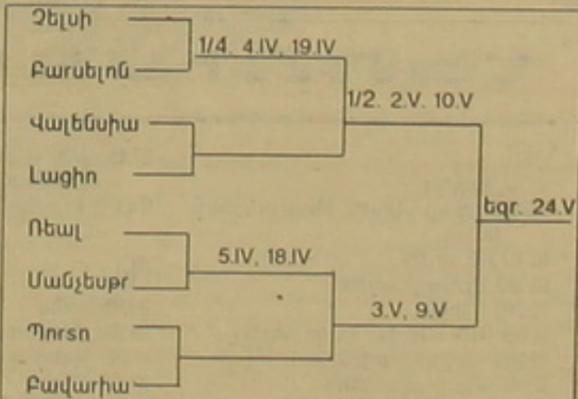
Մի ֆանի օր առաջ «Մանչեսթըր յունայթեդի» գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը հույս էր հայտնել, որ Չեմպիոնների գավաթը կխաղարկեն «Մանչեսթըր» ու «Չելսի»-ն, իսկ Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության եզրակալիչում կհանդիմեն «Արսենալ» ու «Լիդսը»: Հայտնի մարզչի կարծիքով, դա կառաջացուցի, որ Անգլիայի ակումբային ֆուտբոլն ուժեղագույն է Եվրոպայում: Դե ինչ, անգլիական թիմերը հնարավորություն ունեն արդարացնել սրբ Ալեքսի ակնկալիքները:

Չեմպիոնների լիգայի ֆուտբոլի եզրակալիչում կհանդիմեն հետեւյալ զույգերը. «Չելսի» (Անգլիա)-«Բարսելոն» (Իսպանիա), «Վալենսիա» (Իսպանիա)-«Լացիո» (Իտալիա), «Ռեալ» (Իսպանիա)-«Մանչեսթըր յունայթեդ» (Անգլիա), «Պոլսո» (Պոլսո)-«Բավարիա» (Գերմանիա):

Առաջին ու երկրորդ զույգերը կմրցեն ապրիլի 4-ին եւ 19-ին, երրորդ ու չորրորդ զույգերը՝ 5-ին եւ 18-ին: Կիսաեզրակալիչում իրար հետ կհանդիմեն առաջին ու երկրորդ, երրորդ ու չորրորդ զույգերի հաղթողները: Առաջին կիսաեզրակալիչի մասնակիցները խաղադաշտ կմտնեն մայիսի 3-ին եւ 9-ին, երկրորդին՝ 2-ին եւ 10-ին:

Իսկ 1999/2000 մրցաօրացանի Չեմպիոնների լիգայի հաղթողը կորոշվի մայիսի 24-ին, Սեն Դեմիի «Աթաղ ըզ Ֆրանս» մարզադաշտում կայանալի խաղում:

ՌԵՖԵՐԱՆՍ ԳԱՎԱԹԻ խաղարկության կիսաեզրակալիչում վիճակահանության կամով կհանդիմեն «Արսենալ» (Անգլիա) եւ «Լանսը» (Ֆրանսիա), «Գալաթասարայը» (Թուրքիա) եւ «Լիդսը» (Անգլիա): Առաջին խաղերը տեղի կունենան ապրիլի 6-ին, թասասիսան խաղերը՝ երկու շաբաթ անց: Իսկ գավաթի համար վճռական հանդիմունը կանցկացվի մայիսի 17-ին, Կոպենհագենում:

Արուստանում մարզական կյանքն ակտիվացել է

Մարզը Կոստայի մարզում հարուս էր մարզական իրադարձություններով:

Ամսվա սկզբին Արուստանում անցկացվեց լիգայի սարածաբանային առաջնություն, որին մասնակցում էին Արուստանի, Լոր Հանդընի, Եղվարդի, Բյուրեղավանի եւ Չորաղբյուրի թասանի լիգայի թիմերը: Մրցակետում հաղթեցին Գոռ Վիրաբյանը (Լոր Հանդըն), Լեւոն Օխիկյանը (Լոր Հանդըն) եւ Արթուր Դառապետյանը (Չորաղբյուր): Մինչեւ 14 ռուտինների խմբում առաջին տեղը գրավեց Լեւոն Օխիկյանը, իսկ մինչեւ 12 ռուտինների խմբում եղվարդի Լեւոն Կարապետյանը:

Արուստանի ֆուտբոլիստների սպորտաժամին էր հաղաթի թասածաբանական մարզաշենքի մրցակցական ընկերության (ՊԱՍԸ) կողմից անցկացվեց զինակազմային եւ նախազինակազմային շարիթի թասանիների ծննդային բազմամասնի առաջնություն: Մասնակցում էին Արուստանի 9 դպրոցների, ՊԱՍԸ-ի 2 թիմեր, ինչպես նաեւ Լեւոն Օխիկյանի ժողովրդային եւ մասնավոր գործարարների հավաքականները՝ մոտ 15 թիմ եւ 150 մասնակից:

Սպորտաժամի ղեկավարեց Գոռ Վիրաբյանը: Սպորտաժամի ղեկավարեց Գոռ Վիրաբյանը, 100 մետր վազում պաշտին տեղը գրավեց Արսեն Արախանյանը, ցածկ տեղից մրցածուում Արախանյանը Հովհան-

ճիսյանը, ղոսածողի վրա ձգումներում էմին Մանուկյանը (բոլորը՝ ՊԱՍԸ-ի), հրաձգության առաջնությունում Լեւոն Օխիկյանի ժողովրդային թիմից Միխայել Սասարյանը: Բազմամասնի առաջնության թիմային հավաքակով 723 միավորով առաջին տեղում էր ՊԱՍԸ-ի թիմը, երկրորդ տեղում թիվ 10 դպրոցն է, երրորդում՝ Բալահովի 55076 զորամասի եւ ՊԱՍԸ-ի թիմերը:

Վերջերս Բյուրեղավանի մանկապարտեզական մարզադպրոցում անցկացվեց ընթացմարտի ֆուտբոլային բաց մրցաւար, որին մասնակցում էին համարաթեսության գրեթե բոլոր մարզերի 230 մարզիկներ: Հարյուրները թարգետանակեցին մրցակցներով եւ հուսալով երեւում:

Իսկ Լոր Հանդընում անցկացված բացմարտի թասանական առաջնության մասնակցում էին Արուստանի, Երեւանի, Արմավիրի մարզի թասանի բացմարտիկները:

Ի դեպ, Արուստանի գրեթե բոլոր մարզական միջոցառումները հովանավորում էր բազմամասնից միջազգային կարգի սպորտի վարդես, «Մուլտի գորուդ» կոնցեռնի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը, ինչի համար Արուստանի ֆուտբոլիստների սպորտաժամը խորին ընդհանրություն է հայտնում: ԼՄԱՍ ԲՈՒՆԻԱՅՅՈՒՆ

ՏՈՐՈՒՆԻ-1

Շումայտերի երկրորդ հաղթանակը

Ման Պաուլուի մրցաբարձարանում անցկացվեց «Ֆորմուլա-1» դասի աշխարհի առաջնության երկրորդ փուլը՝ «Բրազիլիայի մեծ մրցանակի» խաղարկությունը: Մրցաբարձարանում երկրորդ հաղթանակը տարավ աշխարհի կրկնակի չեմպիոն, գերմանացի Միխայել Շումայտերը («Ֆերարի»): Եզրագիծը երկրորդը հասեց բրիտանացի Դեյվիդ Կուլիշարը («Մախարեն-Մերսե-

Յենթընը» («Տորոն»): Այս առաջնության ամենամեծ ծախսողական աշխարհի ներկայիս չեմպիոն, ֆինն Միկա Հակինենն է: Ինչպես նախորդ Մեյլունի փուլում, այս անգամ էլ «Մախարենի» առաջատարը մեկնայի անսարկության թասածառով չավարտեց մրցաբարձարությունը: Լույսը տեղի ունեցավ նաեւ Միխայել Շումայտեր («Ուլյանս»)՝ 6-ական, 5. Հայնց-Հարալդ Ֆրենթցեն՝ 4 միավոր:

դես»), բայց մի ֆանի ժամ անց նա որակազրկվեց, ֆանի որ մրցավարական հանձնաժողովը նրա մեկնայում տեխնիկական անհամադասախառնություն էր հայտնաբերել: Ման Պաուլուի փուլում երկրորդ մրցանակակիր դարձավ իսպանացի Ջանֆրանկո Զիդիլեյլոն («Բենետտո»), երրորդն էր գերմանացի Հայնց-Հարալդ

Երկու փուլից հետո առաջատարների հնգյակն այսպիսին է. 1. Միխայել Շումայտեր՝ 20, 2. Ջանֆրանկո Զիդիլեյլոն՝ 8, 3-4. Ռուբենս Բարիկելլո, Ռաֆ Հուանտեր («Ուլյանս»)՝ 6-ական, 5. Հայնց-Հարալդ Ֆրենթցեն՝ 4 միավոր:

ՐԱԾԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՈՍԱՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԳԱՂՏԱԳԻՐ

Հարցերին միշտ պատասխանելուց հետո ընդգծված վանդակներում կկարդա՞վ հայ աստղագետ Ա. Շիրակյանու աշխատություններից մեկի անվանումը:

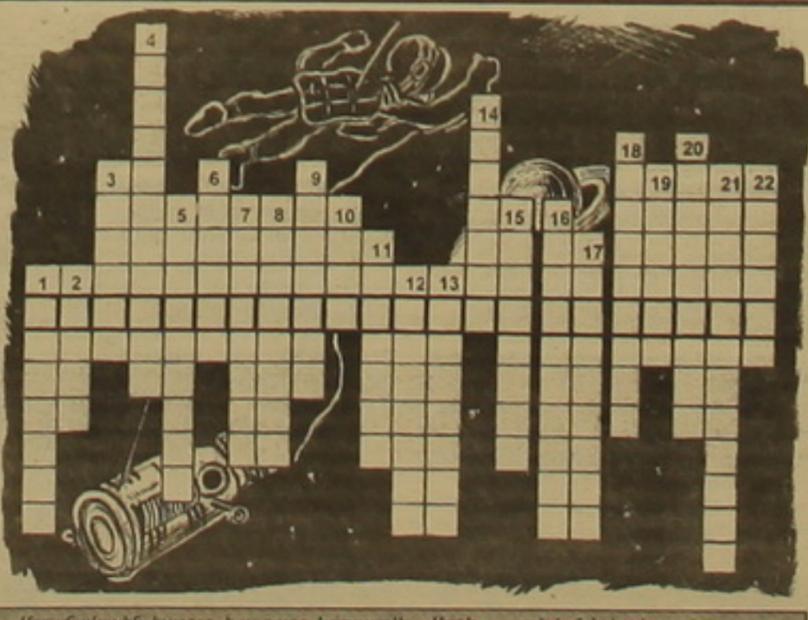
1. Հույն գիտնական, որը մ. թ. 2-րդ դարում մտակել է աշխարհի երկրակենտրոն համակարգը: 2. Այն սիեզերագնացը, որի հեռուստասեսային դասերն առաջին անգամ հաղորդվել է երկիր: 3. Փոքր մոլորակ, որը ժամանակ առ ժամանակ մոտենում է երկիրը: 4. Առաջին մեծության կարմիր ասղ: 5. Կին սիեզերագնաց: 6. Խառնարան Լուսնի վրա: 7. Ականավոր հայ գիտնական, սիեզերական կենսաբանության հիմնադիրներից: 8. Համաստեղություն: 9. Ամերիկյան սիեզերագնաց, որն իջել է Լուսնի մակերեսույթին: 10. Երկրից իր սրամագնով երկու անգամ փոքր մի մոլորակի հայկական անվանումը: 11. Երկրից փչ փոքր մոլորակ (հայկական անվանումը): 12. Երկիրը ցրադասող զագային թաղանթ: 13. Գիտնական, որի լուսն կարծես տեսությունը ստեղծվում է միայն պատկերասրահում ունում:

Նասիրությունների սվայներով: 14. Արեգակային համակարգի մոլորակ, որի Արեգակի շուրջ կատարած մեկ շրջանի տևողությունը 88 երկրային օր է (իայլական անվանումը): 15. «Թալոզ» ասղ: 16. Լեռն մեծ գիտնական, որն աղաքուցեց երկրի թույլը Արեգակի եւ իր առանցքի ուղղությամբ: 17. Մեկ սարվա ընթացում ասղերի համեմատաբար մերձակի կատարած մեծ քայլի անվանումը: 18. Ասղային համակարգ: 19. Խոտորային սիեզերական: 20. Միակ միջամածությունը, որ կարելի է տեսնել անցնել այնպիսի: 21. Մեր ժամանակի խոտորային ասղաֆիզիկոս, նշել է աշխարհի աստղակ ակադեմիաների թասավալոր անդամ: 22. Բեռնային ասղի քայլային համաստեղություն:

Կարծե՞ք Գ. ՈՍԱՎՏՐՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տղազրված մրցանակային խաչարտի թասասխանները Ուղղահայաց 1. Օմեգա: 2. «Իրանի»: 3. Շուկան: 4. Լան: 5. «Սպանի»: 6. Թյուր: 8. Արալ: 10. Դեկան: 12. Գնա: 14. Անի: 16. Մեխակ: 19. Տիրան: 23. Են: 26. Մուել: 29. Արա: 31. Վարդ: 33. Արա: 35. Նախ: 36. Իրա: 38. Վարազ: 40. Ալ: 42. Ազի: 43. Եգ: 45. Չա: 50. Լալա: 51. Գուրգ: 53. Արա: 54. Լի: 55. Իսկ: 56. Թոն:

Հորիզոնական 7. Թամար: 9. Ադամ: 11. Երանգ: 13. Շանել: 15. Սորգան: 17. Եղան: 18. Կոս: 20. Հեր: 21. «Ալինա»: 22. Կիզանի: 24. Ներ: 25. ԱՄՆ: 27. Կու: 28. Շա: 30. Տուվա: 32. Սակր: 34. Անրի: 37. Հավր: 39. Ադո: 41. Արա: 44. Լիզա: 46. Գագ: 47. Նա: 48. Վիգ: 49. Արեգ: 52. Ալի: 57. Իրիս: 58. Արկ: 59. Նարդիգ:

Մրցանակային հարցերի խաչարտը կտրագրվի «Ազգի» ապրիլի 1-ի համարում: Փորձել լուծել եւ արժեավոր մրցանակ Ձերը է:

